

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร Guideline to Develop Competency of Agricultural Vocational students

ขวัญกมล สุขสม^{1*} และ ธนาวุฒิ ศรีนิรัตน์²
Khwankamol Sukksom^{1*} and Tanawut Srinirat²

Recived: 20 January 2026

Revised: 8 April 2026

Accepted: 13 April 2026

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรซึ่งเป็นแนวทางการศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษาเกษตรเกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติตามหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและพัฒนาประเทศในด้านการเกษตร โดยนำประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning Experiences: L.E) เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะทางด้านพุทธิพิสัย (cognitive) ทักษะพิสัย (psychomotor) และเจตพิสัย (affective)

คำสำคัญ สมรรถนะ อาชีวศึกษาเกษตร ประสบการณ์การเรียนรู้

¹ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครศรีธรรมราช สถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ จ.นครศรีธรรมราช 80250

¹ Nakhon si Thammarat College of Agriculture and Technology, Southern Region Institute of Vocational Educational Education in Agriculture, Nakhon Si Thammarat Province, 80250

² หลักสูตรเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมเพื่อการเกษตร คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

² Department of Environmental Technology for Agricultural, Faculty of Science and Technology, Pathumwan Institute of Technology, Bangkok 10330.

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน (Corresponding author) e-mail: khwankamol@svia.ac.th

ABSTRACT

This article aims to present guidelines for developing the competencies of students in agricultural vocational education. The approach emphasizes enabling agricultural vocational learners to acquire knowledge, skills, and attitudes in accordance with a competency-based curriculum, in order to respond to labor market demands and support national agricultural development. The study proposes the use of learning experiences (Learning Experiences: L.E.) as a key instructional tool for competency development, integrating the cognitive, psychomotor, and affective domains to enhance holistic student learning outcomes.

Keywords: Competency; Agricultural Vocational; Learning Experiences

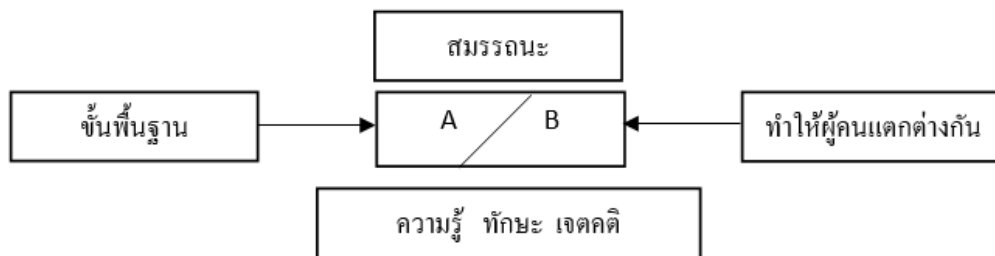
บทนำ

อาชีวศึกษาเกษตรเป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี ที่เกิดจากการรวมตัวของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีและวิทยาลัยประมง เพื่อผลิตกำลังคนด้านการเกษตรในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และปริญญาตรี (สายปฏิบัติการ) โดยเน้นการให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการ และพัฒนาทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและพัฒนาประเทศในด้านการเกษตร ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualifications Framework : NQF) กรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน (ASEAN Qualifications Reference Framework : AQRf) มาตรฐานการศึกษาของชาติ และกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ รวมถึงมาตรฐานอาชีพ และมาตรฐานฝีมือแรงงาน อย่างไรก็ตามการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาอาชีวศึกษานั้นยังคงเป็นประเด็นท้าทายว่าจะมีรูปแบบวิธีการอย่างไรเพื่อให้เกิดสมรรถนะในตัวบุคคลได้ ซึ่งจากที่ผ่านมามีการพัฒนาสมรรถนะนั้นมีหลายรูปแบบ เช่น การพัฒนาสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือด้วยการจัดการเรียนรู้ตามกรอบการเสริมต่อการเรียนรู้แบบเชิงลึกด้วยปัญญาประดิษฐ์ DEEPER ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปาริชาติ ผาสุขและคณะ (2560) และปราณี แก้วมา และคณะ (2566) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแบบใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นรูปแบบที่เกิดขึ้นกับการพัฒนานักเรียนในสถานศึกษาประเภทอื่นที่มีความแตกต่างจากลักษณะเฉพาะของอาชีวศึกษาเกษตร บทความวิชาการฉบับนี้จึงเน้นการนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านพุทธิพิสัย (cognitive) ทักษะพิสัย (psychomotor) และเจตพิสัย (affective) ด้วยการจัดประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ Learning Experiences: L.E) เพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้สนใจนำไปประยุกต์สำหรับพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรได้ต่อไป

ความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะ

สมรรถนะ (Competency) ตามความหมายของราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายว่าคือความสามารถที่แสดงออกทางพฤติกรรมและการกระทำในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จโดยประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะต่างๆที่มีให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมในสถานการณ์ที่หลากหลาย (ราชบัณฑิตยสภา, 2555) ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้ความหมายว่าคือ ความสามารถในการปฏิบัติงานที่เกิดจากการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งแบ่งเป็นสมรรถนะแกนกลางและสมรรถนะอาชีพ ดังนั้นสมรรถนะ จึงอาจหมายถึงคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของบุคคล ที่มาจากการผสมผสานความรู้ (Cognitive) ทักษะ (Psychomotor) และเจตคติ (Affective) สมรรถนะถือเป็นพฤติกรรมเชิงคุณลักษณะและความสามารถส่วนบุคคลที่สะท้อนหรือปรากฏออกมาในรูปของการปฏิบัติงาน รวมทั้งพฤติกรรมการทำงานในบทบาทและสถานการณ์ที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ตามที่องค์กรต้องการ ดังนั้นสมรรถนะจึงมีประโยชน์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และมีความสำคัญต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์ขององค์กร ในปัจจุบันมีหลายงานวิจัยที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์กรด้วยการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรเช่นงานวิจัยของตระกูล จิตวัฒนากร (2565) ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรของสายการบินในประเทศไทยพบว่าแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรสายการบินในประเทศไทยมุ่งเน้นพัฒนาด้านความรู้ คือการฝึกอบรมพนักงานผ่านกระบวนการทางเทคโนโลยีและออนไลน์ในสถานการณ์ปัจจุบันรวมถึงการพัฒนาบุคลากรให้เรียนรู้ด้วยตนเองภายใต้มาตรฐานกฎหมายสมาคมสายการบินระหว่างประเทศ และการบินพลเรือนอย่างเคร่งครัด งานวิจัยของธนาวิวัฒน์ พงษ์เดชาตระกูล และคณะ (2560) ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานโดยใช้รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูและบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิพบว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นรูปแบบหนึ่งที่เหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้ เนื่องจากชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ(Professional Learning Community: PLC เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา สมาชิกในชุมชนการเรียนรู้มีบทบาทในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจและค่านิยมร่วมกันในการปฏิบัติงานกำหนดแผนงานสมรรถนะจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญตั้งแต่ระดับบุคลากรจนถึงระดับองค์กร ดังนั้นการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรจึงเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญว่าบุคลากรมีผลปฏิบัติงานที่ดีขึ้นกว่าผลการปฏิบัติงานครั้งที่ผ่านมา

ดังที่กล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าสมรรถนะรวม มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ความรู้ ทักษะ และ เจตคติ ดังภาพที่ 1

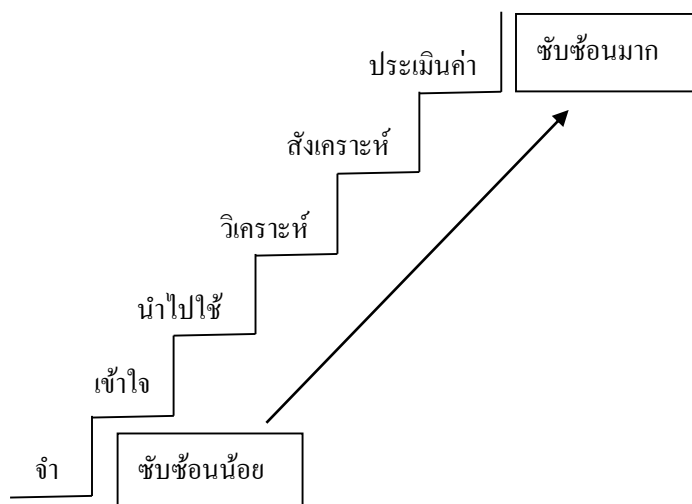
ภาพที่ 1 สมรรถนะเป็นส่วนประกอบที่เกิดขึ้นมาจากความรู้ ทักษะ เจตคติ

จากภาพ ความรู้ ทักษะ และเจตคติไม่ใช่สมรรถนะแต่เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดสมรรถนะ ดังนั้น ความรู้เพียงอย่างเดียวไม่ถือว่าเป็นสมรรถนะ แต่ถ้าเป็นความรู้ที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดกิจกรรมจนประสบความสำเร็จถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสมรรถนะ สมรรถนะในที่นี้จึงหมายถึงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลงานสูงสุด

องค์ประกอบของสมรรถนะ

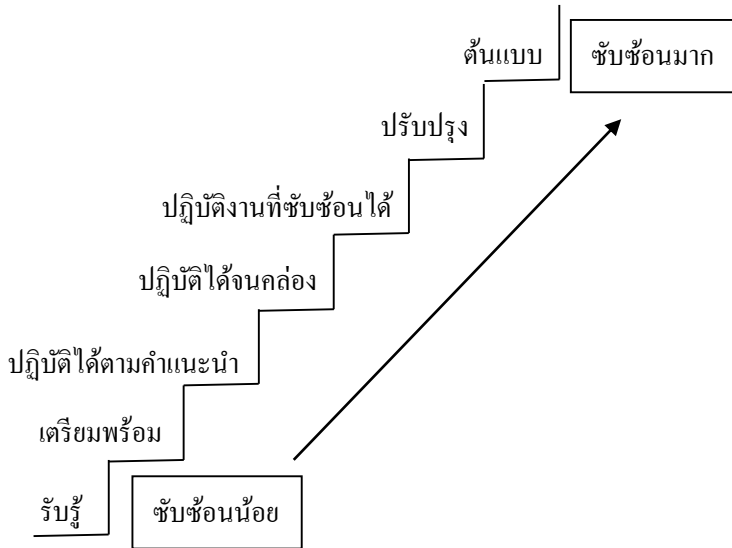
สมรรถนะประกอบไปด้วย 3 ด้านคือพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย เจตพิสัย ดังนี้

ด้านพุทธิพิสัย (cognitive) คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญลำดับขั้นของพุทธิพิสัยแสดงดังภาพที่ 2

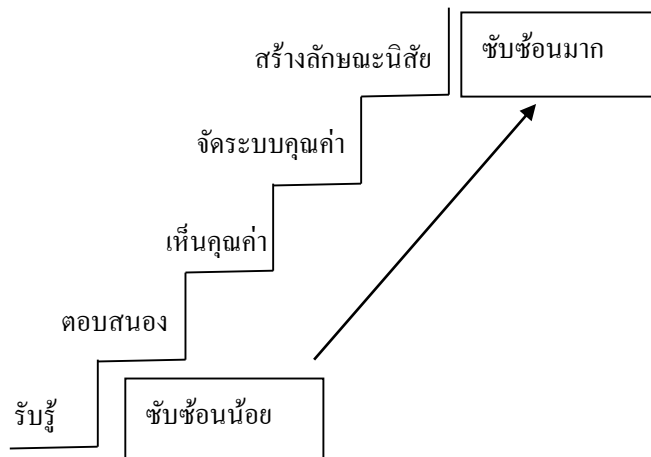
ภาพที่ 2 ลำดับความซับซ้อนด้านพุทธิพิสัย (ภาณุชัย, 2565)

2) ด้านทักษะพิสัย (psychomotor) คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพลำดับขั้นของทักษะพิสัยแสดงดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ลำดับความซับซ้อนด้านทักษะพิสัย (ภาณุชัย, 2565)

3) ด้านเจตพิสัย (affective) คือ แรงจูงใจ หรือแรงขับภายใน ซึ่งทำให้บุคคลแสดง พฤติกรรมที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จหรือมุ่งสู่เป้าหมายลำดับขั้นของเจตพิสัยแสดงดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ลำดับความซับซ้อนด้านเจตพิสัย (ภาณุชัย, 2565)

การพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน

ในการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนนั้น บังอร เสรีรัตน์ (2565) กล่าวว่า มีขั้นตอนสำคัญดังนี้

1) การกำหนดสมรรถนะ และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นขั้นตอนแรกในการพัฒนาสมรรถนะ ผู้เรียนโดยผู้สอนพิจารณาจากข้อมูลรายละเอียดสมรรถนะด้านต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หลังจากนั้น ดำเนินการจัดทำรายละเอียดอื่น ๆ ทั้งรายละเอียดเจตคติ คุณลักษณะความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ชนินันท์ พงษ์ประมุข (2566) ที่กล่าวว่าการประเมินสมรรถนะของผู้เรียนในชั้นเรียน วิทยาศาสตร์ ขั้นตอนที่ 1 เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนกำหนดสมรรถนะองค์ประกอบ และพฤติกรรมที่ต้องการ ประเมินผู้เรียนให้ชัดเจนโดยองค์ประกอบต้องครอบคลุมพฤติกรรมตามผลลัพธ์การเรียนรู้ และกระบวนการ เรียนรู้

2) การจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกและการเรียนรู้เชิงลึกเพื่อเตรียมให้มีเจตคติ คุณลักษณะ ความรู้และทักษะที่จำเป็น เป็นการเตรียมพร้อมให้ผู้เรียนมีเจตคติคุณลักษณะ ความรู้และทักษะ ย่อย ๆ จำเป็นที่เข้มข้นและมากเพียงพอที่จะนำไปประยุกต์ใช้ โดยเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก และ การเรียนรู้เชิงลึก หลังจากเตรียมผู้เรียนให้มีเจตคติ คุณลักษณะ ความรู้และทักษะต่าง ๆ แล้ว ทั้งผู้เรียนและ ครูควรจะมีการตรวจสอบระดับของเจตคติ คุณลักษณะความรู้และทักษะที่มีร่วมกันก่อนหากพบว่ายังไม่ เพียงพอในส่วนใดอาจจะมีการพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อจะได้นำไปใช้ประยุกต์ใช้ในขั้นตอนต่อไป

3) การจัดการเรียนรู้ให้ปฏิบัติจริงผ่านสถานการณ์เพื่อการพัฒนาสมรรถนะ

ขั้นตอนนี้เป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติในการนำความรู้ ทักษะ และ เจตคติ คุณลักษณะที่มีอยู่ ไปประยุกต์ใช้ร่วมกันในการทำงาน แก้ปัญหาในสถานการณ์จริงซึ่งอาจจะเป็นการจัดในห้องเรียน นอกห้องเรียน ที่บ้าน และสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชน โดยผู้เรียนมีโอกาสดูแลเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติผ่านสถานการณ์ เพื่อการพัฒนาสมรรถนะหลายๆ สถานการณ์ที่ค่อยๆ เพิ่มระดับความยากและท้าทายมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียน เพิ่มระดับสมรรถนะมากขึ้น

4) การประเมินสมรรถนะโดยใช้สถานการณ์ เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อการตัดสิน

ผลการพัฒนาสมรรถนะผ่านงาน กิจกรรม ปัญหา โจทย์ที่สัมพันธ์กับสมรรถนะที่กำหนดโดยให้ผู้เรียนได้ลง มือปฏิบัติ นำเจตคติ คุณลักษณะ ความรู้ และทักษะ ที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์นั้นๆ โดยครูหรือผู้ ประเมินจะต้องพิจารณาผลงาน และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามเกณฑ์การปฏิบัติหรือเกณฑ์การ ประเมินที่กำหนดขึ้น ซึ่งในบางครั้งอาจเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินผลงาน และพฤติกรรม การปฏิบัติ ร่วมกับครู และเพื่อนโดยใช้เกณฑ์การปฏิบัติหรือเกณฑ์การประเมินที่กำหนดขึ้น

อาชีวศึกษาเกษตร

ความหมายอาชีวศึกษา อาชีวศึกษามีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายเช่น แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ได้ให้ความหมายของอาชีวศึกษาหมายถึงการศึกษาวิชาชีพที่มุ่งผลิตกำลังคนในระดับต่างกัน ตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม บรรจง สกุลชาติ (2530) ให้ความหมายว่า อาชีวศึกษาคือ การศึกษาเพื่อการอาชีพ ในขณะที่ บุญธรรม จิตตอนันต์ (2526) อ้างถึง Sherley Boes Neill ให้ความหมายว่าอาชีวศึกษา เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่ออาชีพ แต่ไม่ใช่เป็นส่วนที่จะครอบคลุมใช้ได้กับผู้เรียนทุกคนและทุกระดับชั้นเรียน อาชีวศึกษาอาจเสริมเข้ามาในหลักสูตรและจัดการสอนเป็นชั้นหนึ่งต่างหากได้

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงความใกล้เคียงกันของการให้คำนิยามคำว่าอาชีวศึกษานั้นมีความใกล้เคียงกับคำว่าสามัญศึกษา ซึ่งมีลักษณะร่วมกันคือคำว่า “การศึกษา” แต่ลักษณะที่ทำให้อาชีวศึกษามีความแตกต่างกับสามัญศึกษาคือ อาชีวศึกษามุ่งพัฒนามนุษย์ให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานชำนาญในงาน หรือในทางการศึกษาเรียกว่า ด้านทักษะ (psychomotor domain) มากกว่าด้านความรู้ วิชาการเหมือนสามัญศึกษา บรรจง สกุลชาติ (2530)

ความหมายของเกษตร การเกษตรมีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายเช่น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2562) ให้ความหมายการเกษตร หมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเพาะปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อผลิตอาหาร วัตถุดิบ และผลผลิตทางการเกษตรสำหรับการดำรงชีวิตและการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ งานวิจัยของสมชาย ใจดี (2563) ให้ความหมาย การเกษตรเป็นกิจกรรมการผลิตที่อาศัยทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานมนุษย์ในการเพาะปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ เพื่อสนองความต้องการด้านอาหารและเศรษฐกิจของสังคม งานวิจัยของสุภาวดี พงศ์พัฒนา (2563) การเกษตรเป็นกระบวนการผลิตที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ดิน น้ำ พืช และสัตว์ โดยมีเป้าหมายเพื่อผลิตอาหารและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนและงานวิจัยของ นิพนธ์ ศรีทอง (2561) ให้ความหมายการเกษตร คือ กิจกรรมการผลิตที่มนุษย์ดำเนินการโดยอาศัยทรัพยากรธรรมชาติในการเพาะปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้ได้อาหาร วัตถุดิบ และผลผลิตสำหรับการดำรงชีวิตและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

ดังนั้นเมื่อนำคำทั้งสองคำมารวมกัน อาชีวศึกษาเกษตรจึงหมายถึงการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ทักษะด้านการปฏิบัติ (psychomotor domain) ควบคู่กับความรู้และเจตคติที่เหมาะสมด้านการเกษตร เพื่อสามารถประกอบอาชีพและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้ การจัดการศึกษาเพื่อการอาชีพที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะซึ่งเป็นกลุ่มสาขาหนึ่งการศึกษาสายอาชีพที่มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถและทักษะเฉพาะทางด้านการเกษตรเช่น การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การประมง การแปรรูปสินค้าเกษตร และการบริหารจัดการในภาคเกษตรกรรม โดยมีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานด้านเกษตรกรรม เช่น พื้นฐานด้านพืช สัตว์ และประมงไปจนถึงประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ที่มุ่งเน้นการสร้างทักษะและความชำนาญในวิชาชีพเกษตรที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้นและเทคโนโลยีบัณฑิต เพื่อเตรียมผู้เรียนให้เป็นนักเกษตรมืออาชีพ

ประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้

ประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning Experiences: L.E) คือการเปลี่ยนพฤติกรรมอันเนื่องมาจากการมีประสบการณ์ ส่วนประสบการณ์หมายถึงการได้ประสบมาด้วยตนเองหรือการที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์แล้วเกิดความรู้ โดยรวมถึงตั้งแต่เกิดการรับรู้ การคิด การจดจำได้ การจินตนาการ การสรุปอ้างอิง จนถึงการตัดสินใจคุณค่า

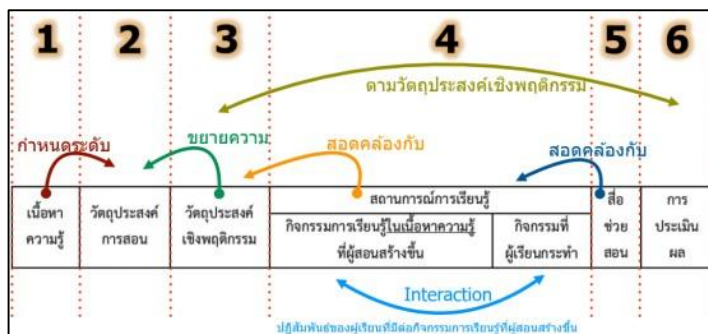
ดังนั้นประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ จึงหมายถึงการแสดงออกอย่างกระตือรือร้นของผู้เรียนต่อสถานการณ์ ที่ผู้สอนสร้างขึ้น จนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (ลาวัญญ์ วิจารณ์, 2559) ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ในวงการศึกษาสากลได้กำหนดให้การเรียนรู้มีขอบข่ายด้วยกัน 3 กลุ่ม (Domain) เรียกว่าวัตถุประสงค์การสอน ได้แก่ พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เจตพิสัย (Affective Domain) และทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) (ลาวัญญ์ วิจารณ์, 2559)

ประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ถือว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นไปที่ตัวผู้เรียนและผู้สอน ซึ่งทั้งสองส่วนนี้จะต้องมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์เป็นการเรียนรู้อย่างมีความหมายสำหรับผู้เรียนอย่างแท้จริงเพราะเป็นการผสมผสานความรู้เดิมกับประสบการณ์ในรูปแบบใหม่หรือแตกต่างกันออกไป เน้นการวัดความสามารถภาคปฏิบัติของการเรียนและใช้เทคนิคการเรียนแบบเน้นประสบการณ์ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะใหม่ให้แก่ผู้เรียน(ลาวัญญ์, 2561) ดังนั้นการสร้างประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์การสอน และสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ทันทีระหว่างทำการสอน (ลาวัญญ์, 2561)

ตัวอย่างการนำประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้มาใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเช่นการจัดประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้เรื่องการทดสอบสารโพลาร์ในน้ำมันทอดซ้ำด้วยชุดทดสอบ Test Kit กับอาสาสมัครชุมชนวัดรังสิต ที่พบว่ากลุ่มผู้ถูกทดลองทุกคน เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการทดสอบสารโพลาร์ในน้ำมันทอดซ้ำเป็นสามารถทดสอบสารโพลาร์ในน้ำมันทอดซ้ำได้อย่างถูกต้องทุกขั้นตอน (วราพล, 2564) และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทางสิ่งแวดล้อม เรื่องน้ำเสียสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่พบว่าผลคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของเนื้อหาภาครู้สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนของเนื้อหาภาครู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของเนื้อหาภาคปฏิบัติสูงกว่าคะแนนมาตรฐานร้อยละ 80 (ภาณุชัย, 2563)

องค์ประกอบของประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้

ประกอบไปด้วยส่วนสำคัญทั้งหมด 6 ส่วนที่ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันดังแสดงในภาพที่ 5 และมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 5 ความสัมพันธ์เชื่อมโยงขององค์ประกอบตารางประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้
(ลาวัญญ์ วิจารณ์ (2561))

1) เนื้อหาความรู้ หมายถึงข้อเท็จจริงที่เป็นสาระความรู้ที่ทันสมัยถูกต้องตามหลักวิชาการของศาสตร์นั้นๆ ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เนื้อหาภาคความรู้ (Knowing element) และเนื้อหาภาคปฏิบัติ (Doing element) โดยเนื้อหาความรู้ต่อนั้นเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดระดับวัตถุประสงค์การสอน

2) วัตถุประสงค์การสอน เป็นข้อความที่ระบุคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนตามระดับของวัตถุประสงค์การศึกษาทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และเจตพิสัย

3) วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral objective) เป็นข้อความที่ขยาย วัตถุประสงค์การสอน ให้ชัดเจนจนระบุออกมาเป็นพฤติกรรมของผู้เรียน เพื่อให้สามารถวัดพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างชัดเจน โดยตัวอย่างคำกริยาบ่งชี้พฤติกรรมตามระดับวัตถุประสงค์การสอนทั้ง 3 ด้าน (ลาวัญญ์, 2561)

4) สถานการณ์การเรียนรู้ (Learning Situation; L.S.) คือสถานการณ์การเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเหตุการณ์ที่กำลังเป็นไปด้วยตนเอง สถานการณ์การเรียนรู้จำแนกออกเป็น 2 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้

4.1) กิจกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหาความรู้ที่ผู้สอนสร้างขึ้น คือกิจกรรมที่ผู้สอนแสดงออกในเนื้อหาความรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ พฤติกรรม

4.2) กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนกระทำ คือกิจกรรมที่ผู้สอนกำหนดให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมที่ผู้สอนสร้างขึ้นอย่างมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Interaction) (ลาวัญญ์, 2561) นำไปสู่การบรรลุ วัตถุประสงค์การสอนและวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

5) สื่อช่วยสอน สื่อช่วยสอนเป็นการกำหนดว่าใช้สื่อใดบ้างในการสอนเนื้อหาความรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสื่อช่วยสอนนั้นสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนสร้างขึ้น และสอดคล้องกับกิจกรรมที่ผู้เรียน เช่นของจริง ของจำลอง รูปภาพ สไลด์ แผ่นใส แผ่นข้อความ ภาพถ่าย ภาพยนตร์ เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ

6) การประเมินผล การประเมินผลเป็นการตัดสินค่าที่ได้จากการเรียนรู้ของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้โดยผู้วิจัย

ขั้นตอนการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร

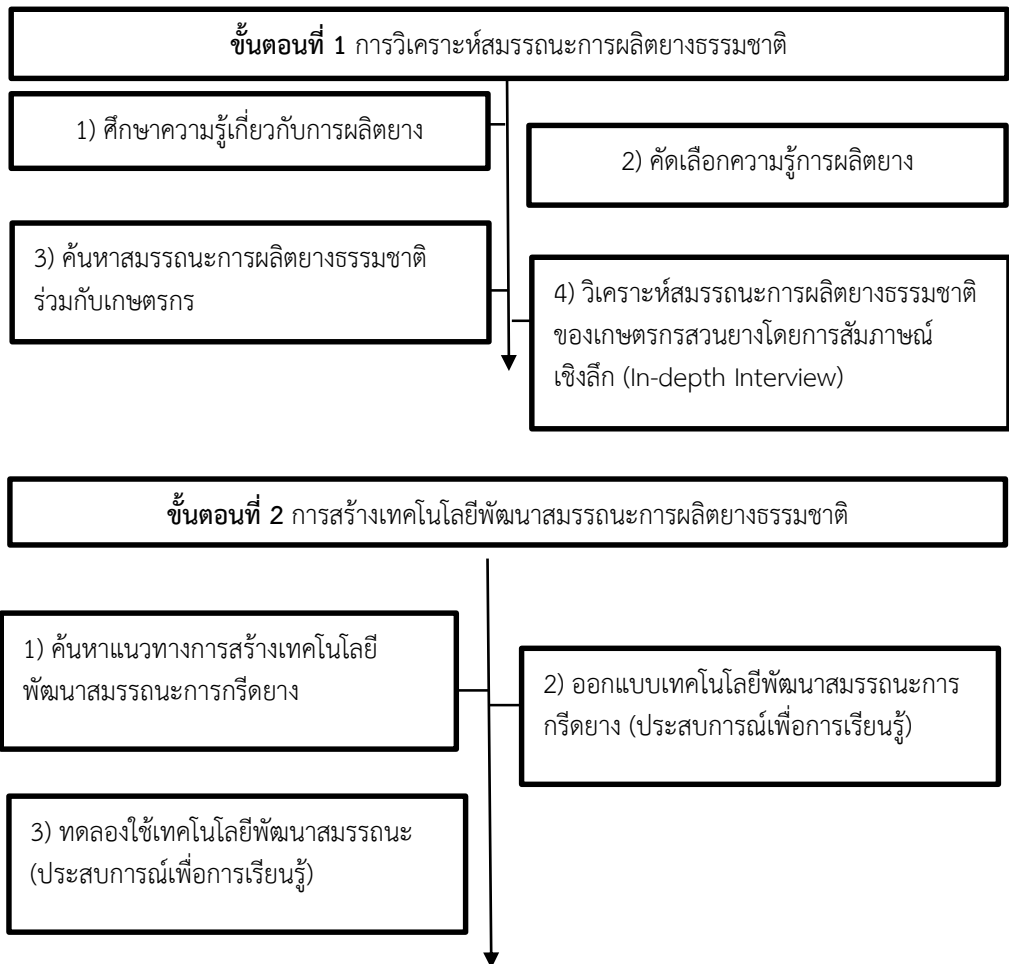
จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น “การพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาอาชีวศึกษา” คือการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติของนักศึกษาด้านการเกษตรจากที่ไม่รู้เป็นรู้ จากที่ไม่ทำเป็น เป็นทำเป็น และจากการที่ไม่รักไม่ชอบกิจกรรมการเกษตรเป็นรักชอบ เห็นความสำคัญของกิจกรรมทางการเกษตรทั้งการผลิตพืช การผลิตสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์ การแปรรูปและการจัดจำหน่าย ด้วยประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ (Learning Experiences: L.E) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์การสอน อีกทั้งผู้สอนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ที่แสดงออกจากพฤติกรรมของผู้เรียนได้ทันทีระหว่างทำการสอน (ลาวัญญ์, 2561) การพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาเกษตรนั้นเป็นการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านทักษะเนื่องจากอาชีวศึกษานับหลักสูตรฐานสมรรถนะ “Competency Based Curriculum” เพื่อเป็นไปตามความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงานและให้ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะวิชาชีพที่ตรงกับสมรรถนะอาชีพและสามารถประกอบอาชีพได้ทันที

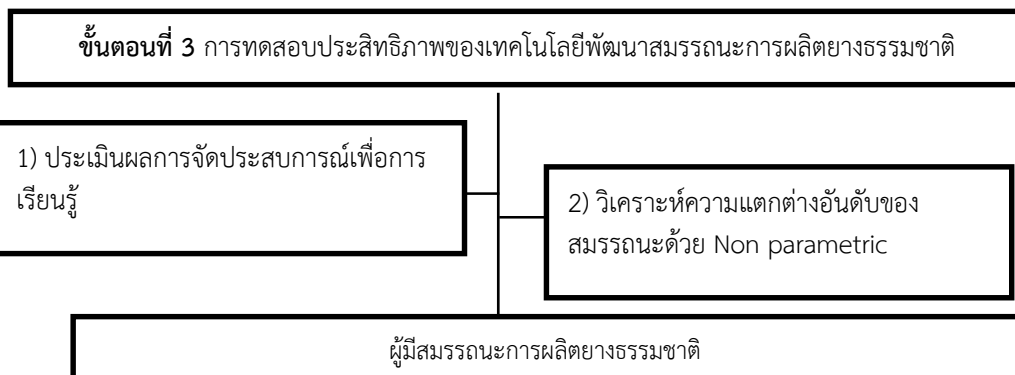
ดังนั้นในบทความนี้จึงเสนอตัวอย่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะสำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาของสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้โดยใช้สมรรถนะการผลิตยางธรรมชาติ เป็นตัวอย่างในการศึกษาเนื่องจากการกรีดยางเป็นทักษะเฉพาะที่ต้องมีความชำนาญและประสบการณ์ การกรีดยางส่งผลโดยตรงต่อการสร้างเปลือกยางที่เป็นแหล่งสะสมของน้ำยาง หากการกรีดยางถูกต้องย่อมเก็บเกี่ยวผลผลิตน้ำยางได้นานขึ้น สมรรถนะการกรีดยางที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นต้องฝึกและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสร้างอาชีพให้เกิดความยั่งยืนและมีรายได้เพิ่มมากขึ้น การที่นักศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรจะเกิดสมรรถนะได้นั้นจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ โดยวิธีการในการพัฒนาสมรรถนะการผลิตยางธรรมชาติประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สมรรถนะการผลิตยางธรรมชาติ ด้วยกระบวนการวิจัยอุปนัย (Induction) แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนคือ 1) ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางธรรมชาติ 2) คัดเลือกความรู้การผลิตยางธรรมชาติโดยพิจารณาเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่เกษตรกรสามารถดำเนินการด้วยตนเองในพื้นที่ อำเภอ ช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช 3) ค้นหาสมรรถนะการผลิตยางธรรมชาติร่วมกับเกษตรกร และ 4) วิเคราะห์สมรรถนะการผลิตยางธรรมชาติของเกษตรกรสวนยางโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรชาวสวนยางโดยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ภายใต้งานวิจัยต้องเป็นเกษตรกรเครือข่ายสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้ วิเคราะห์สมรรถนะการผลิตยางธรรมชาติของเกษตรกรสวนยาง โดยพิจารณาจากผลการสัมภาษณ์จำแนกเป็นสมรรถนะ 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย ด้านทักษะพิสัย โดยแต่ละด้านจะมีระดับขั้นของสมรรถนะที่แตกต่างกัน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเทคโนโลยีพัฒนาสมรรถนะการผลิตยางธรรมชาติแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ค้นหาแนวทางการสร้างเทคโนโลยีพัฒนาสมรรถนะการกรีดยาง 2) ออกแบบเทคโนโลยีพัฒนาสมรรถนะการกรีดยาง และ 3) ทดลองใช้เทคโนโลยีพัฒนาสมรรถนะ

ขั้นตอนที่ 3 การทดสอบประสิทธิภาพของเทคโนโลยีพัฒนาสมรรถนะการผลิตยางธรรมชาติ และ ประเมินผลการจัดประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ วิเคราะห์ความแตกต่างอันดับของสมรรถนะด้วย Non parametric statistic ดังแสดงสรุปในภาพที่ 6

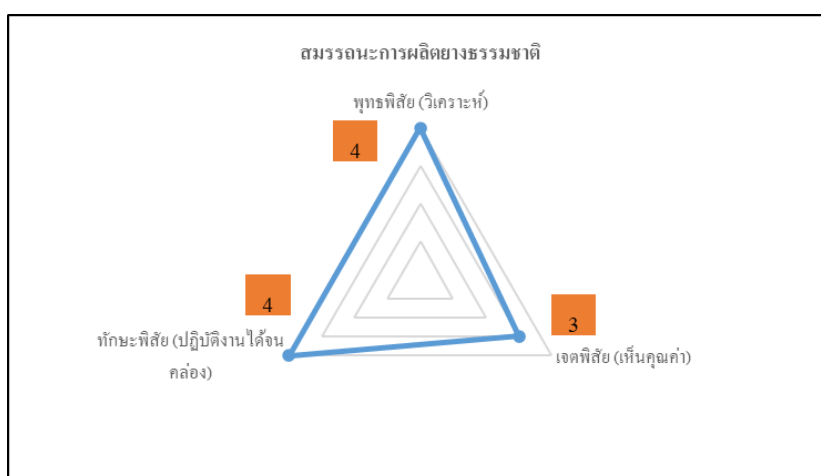

ภาพที่ 6 ขั้นตอนการพัฒนาสมรรถนะการผลิตยางธรรมชาติ

ผลการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร

จากการพัฒนาสมรรถนะการผลิตยางธรรมชาติสำหรับนักศึกษาอาชีวศึกษาด้วยขั้นตอนการพัฒนาสมรรถนะ 3 ขั้นตอนดังที่ผู้เขียนเสนอคือ 1) ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์สมรรถนะ 2) ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเทคโนโลยีพัฒนาสมรรถนะ และ 3) ขั้นตอนที่ 3 การทดสอบประสิทธิภาพของเทคโนโลยีพัฒนาสมรรถนะผลการพัฒนาสมรรถนะมีดังนี้

สมรรถนะการผลิตยางธรรมชาติประกอบไปด้วย 3 สมรรถนะคือสมรรถนะการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ในระดับขั้นวิเคราะห์ ด้านจิตพิสัยในระดับขั้นเห็นคุณค่า และด้านทักษะพิสัยในระดับขั้นปฏิบัติได้จนคล่อง และในระดับขั้นปฏิบัติได้ภายใต้คำแนะนำ ดังภาพ 7

ภาพที่ 7 สมรรถนะการผลิตยางธรรมชาติรวม

Research Article

Social Science and Humanities Research Bulletin

Vol. 2 ● No. 3 • September - December 2025

เทคโนโลยีพัฒนาสมรรถนะการผลิตยางธรรมชาติ คือประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ที่ประกอบไปด้วย 3 สมรรถนะและเนื้อหาการเรียนรู้ 5 เรื่อง คือสมรรถนะด้านพุทธิพิสัยขั้นวิเคราะห์เนื้อหาภาคความรู้เรื่องส่วนประกอบของมัตกรีตยาง สมรรถนะด้านเจตพิสัยขั้นเห็นคุณค่าเนื้อหาภาคความรู้เรื่องความสำคัญของการจับมัตกรีตยางที่ถูกต้อง เรื่องประโยชน์ของการกรีดยางที่ถูกวิธีและเรื่องการดูแลรักษามัตกรีตยาง และสมรรถนะด้านทักษะพิสัยขั้นปฏิบัติได้จนคล่องเนื้อหาภาคปฏิบัติเรื่องวิธีการกรีดยาง

ตารางที่ 1 ประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้สำหรับพัฒนาสมรรถนะการผลิตยางของนักศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร

เรื่อง	ประเภท	วัตถุประสงค์การสอน	วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	ประเมินผล
1. ส่วนประกอบของมัตกรีตยาง	เนื้อหาภาคความรู้ ความคิดรวบ) (ยอด	<u>พุทธิพิสัย: ขั้นวิเคราะห์</u> เพื่อให้ผู้เรียน สามารถ <u>ให้เหตุผล</u> ที่เกิดจากการขาด ส่วนประกอบของ มัตกรีตยาง	ผู้เรียนสามารถ <u>เขียน</u> ผลเสีย ที่เกิดจากการขาด ส่วนประกอบของ มัตกรีตยางด้วย ตนเองได้ ภายในระยะเวลา 5 นาที	<u>ผู้เรียนแต่ละคน</u> สามารถเขียน ผลเสียที่เกิดจาก การขาด ส่วนประกอบของ มัตกรีตยางได้ด้วย ตนเอง ภายใน ระยะเวลา 5 นาที
2. ความสำคัญของการจับมัตกรีตยางที่ถูกต้อง	เนื้อหาภาคความรู้ ข้อเท็จจริงเจตคติ ข้อเท็จจริงที่) ชักนำให้เห็น คุณค่าและ (ประโยชน์	<u>เจตพิสัย: ขั้นเห็นคุณค่า</u> เพื่อให้ผู้เรียน สามารถ <u>อธิบาย</u> <u>ความสำคัญ</u> ของ การจับมัตกรีตยาง ที่ถูกต้อง	ผู้เรียนสามารถ <u>เขียน</u> ความสำคัญ ของการจับมัตกรีต ยางที่ถูกต้องด้วย ตนเองได้อย่าง ถูกต้องภายใน ระยะเวลา 3 นาที	<u>ผู้เรียนแต่ละคน</u> สามารถเขียน ความสำคัญของ การจับมัตกรีตยาง ได้ด้วยตนเอง ภายในระยะเวลา 3 นาที
3.วิธีการกรีดยาง	เนื้อหาภาคปฏิบัติ	<u>ทักษะพิสัยขั้นปฏิบัติได้จนคล่อง</u> เพื่อให้ผู้เรียน สามารถปฏิบัติการ กรีดยางได้ด้วย	ผู้เรียนสามารถ ปฏิบัติการกรีดยาง ได้ด้วยตนเองอย่าง ชำนาญ	<u>ผู้เรียนแต่ละคน</u> <u>ปฏิบัติการกรีดยาง</u> <u>ได้ด้วยตนเอง</u> อย่างชำนาญ

Research Article
Social Science and Humanities Research Bulletin
Vol. 2 ● No. 3 • September - December 2025

เรื่อง	ประเภท	วัตถุประสงค์การสอน	วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม	ประเมินผล
		ตนเองอย่าง ชำนาญได้ถูกต้อง ทุกขั้นตอน	ได้อย่างถูกต้องทุก ขั้นตอน 3 รอยกริด ภายในเวลา 1 นาที	ได้อย่างถูกต้องทุก ขั้นตอน 3 รอย กริด ภายในเวลา 1 นาที
4. ประโยชน์ของ การกริดย่างที่ถูกต้องวิธี	เนื้อหาภาค ความรู้ ข้อเท็จจริงเจต คติ ข้อเท็จจริงที่) ชักนำให้เห็น คุณค่าและ (ประโยชน์	<u>เจตคติ: ขึ้นเห็น</u> <u>คุณค่า</u> เพื่อให้ผู้เรียน สามารถบอก ประโยชน์ของการ กริดย่างที่ถูกต้องวิธี	ผู้เรียนสามารถ บอกประโยชน์ของ การกริดย่างที่ถูกต้องวิธี ด้วยตนเองภายใน เวลา 3 นาที	ผู้เรียนสามารถ บอกประโยชน์ของ การกริดย่างที่ถูกต้อง วิธี ด้วยตนเอง ภายในระยะเวลา 3 นาที
5. การดูแลรักษา มีดกริดย่าง	เนื้อหาภาค ความรู้ ข้อเท็จจริงเจต คติ ข้อเท็จจริง) ที่ชักนำให้เห็น คุณค่าและ (ประโยชน์	<u>เจตคติ: ขึ้นเห็น</u> <u>คุณค่า</u> เพื่อให้ผู้เรียน สามารถบอกข้อดี ของการดูแลรักษา มีดกริดย่างด้วยคำ ของตนเอง	ผู้เรียนสามารถ บอก ข้อดีของการดูแล รักษามีดกริดย่าง ด้วยคำของตนเอง ภายในระยะเวลา 3 นาที	ผู้เรียนสามารถ บอกข้อดีของการ ดูแลรักษามีดกริด ย่างด้วยคำของ ตนเองภายในเวลา 3 นาที

เมื่อทดลองใช้ประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ที่ออกแบบขึ้นกับนักศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรของสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้พบว่าสามารถพัฒนาสมรรถนะการกริดย่างธรรมชาติให้กับนักศึกษาได้โดยทุกคนเกิดสมรรถนะหากแต่มีอันดับสมรรถนะที่แตกต่างกันยกตัวอย่างในเรื่องที่ 1 ส่วนประกอบของมีดกริดย่างทุกคนมีสมรรถนะด้านพุทธิพิสัยขั้นวิเคราะห์ในอันดับสูง เรื่องที่ 2 เรื่องความสำคัญของมีดกริดย่างทุกคนมีสมรรถนะด้านเจตพิสัยขั้นเห็นคุณค่าในอันดับปานกลางและสูง เรื่องที่ 3 เรื่องวิธีการกริดย่างทุกคนมีสมรรถนะด้านทักษะพิสัยขั้นปฏิบัติได้จนคล่องในอันดับสูงและสูงที่สุด เรื่องที่ 4 เรื่องประโยชน์ของการกริดย่างที่ถูกต้องวิธี ทุกคนมีสมรรถนะด้านเจตพิสัยขั้นเห็นคุณค่าสูงที่สุด และ เรื่องที่ 5 เรื่องการดูแลรักษามีดกริดย่างทุกคนมีสมรรถนะด้านเจตพิสัยขั้นเห็นคุณค่าสูงที่สุด

และเมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างอันดับของสมรรถนะด้วย Non parametric statistics ซึ่งในตัวอย่างนี้เลือกใช้ Kolmogorov Smirnov เป็นสถิติในการวิเคราะห์ความแตกต่างของอันดับสมรรถนะการกริตยางธรรมชาติภายในกลุ่มผู้ทดสอบประสิทธิภาพ พบว่าจากผลการทดสอบความแตกต่างของอันดับสมรรถนะการกริตยางธรรมชาติภายในกลุ่มผู้ทดสอบประสิทธิภาพ ของเทคโนโลยีพัฒนาสมรรถนะการผลิตยางธรรมชาติเรื่องการกริตยางทั้ง 5 เรื่อง สามารถสรุปได้ว่าเทคโนโลยีพัฒนาสมรรถนะการผลิตยางธรรมชาติเรื่องการกริตยางที่ออกแบบขึ้นสามารถพัฒนาสมรรถนะการกริตยางธรรมชาติให้กับพบว่านักศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรได้

และเมื่อทดสอบความแตกต่างของอันดับสมรรถนะการกริตยางธรรมชาติของผู้เข้าร่วมพัฒนาสมรรถนะทั้ง 5 เรื่องจำแนกตามประเภทของสมรรถนะ 3 ด้านคือ ด้านพุทธิพิสัยในขั้นวิเคราะห์ที่ปรากฏในเรื่องที่ 1 ส่วนประกอบของมิดกริตยาง ด้านเจตพิสัยขั้นเห็นคุณค่าที่ปรากฏในเรื่องที่ 2 ความสำคัญของการจับมิดกริตยางที่ถูกต้อง เรื่องที่ 4 ประโยชน์ของการกริตยางที่ถูกวิธีและเรื่องที่ 5 การดูแลรักษามิดกริตยางและด้านทักษะพิสัยในขั้นปฏิบัติได้จนคล่องที่ปรากฏในเรื่องที่ 3 วิธีการกริตยาง พบว่าด้านพุทธิพิสัยในขั้นวิเคราะห์พบว่าด้านพุทธิพิสัยในขั้นวิเคราะห์เรื่องที่ 1 ส่วนประกอบของมิดกริตยางพบว่าผู้เข้าร่วมพัฒนาสมรรถนะทุกคนมีอันดับสมรรถนะในระดับสูง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านเจตพิสัยในขั้นเห็นคุณค่า เรื่องที่ 2 ความสำคัญของการจับมิดกริตยางที่ถูกต้อง พบว่าผู้เข้าร่วมพัฒนาสมรรถนะมีอันดับสมรรถนะในระดับปานกลางและสูง ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านเจตพิสัยในขั้นเห็นคุณค่า เรื่องที่ 4 ประโยชน์ของการกริตยางที่ถูกวิธีและเรื่องที่ 5 การดูแลรักษามิดกริตยาง พบว่าผู้เข้าร่วมพัฒนาสมรรถนะทุกคนมีอันดับสมรรถนะในระดับสูงที่สุด มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และด้านทักษะพิสัยขั้นปฏิบัติได้จนคล่อง เรื่องที่ 3 วิธีการกริตยาง พบว่าผู้เข้าร่วมพัฒนาสมรรถนะมีอันดับสมรรถนะสูงและสูงที่สุด ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีพัฒนาสมรรถนะการผลิตยางธรรมชาติเรื่องการกริตยางส่งผลให้ผู้เข้าร่วมพัฒนาสมรรถนะมีสมรรถนะการกริตยางธรรมชาติ พุทธิพิสัยขั้นวิเคราะห์ในอันดับสูง เจตพิสัยขั้นเห็นคุณค่าในอันดับปานกลาง สูง และสูงที่สุดและทักษะพิสัยขั้นปฏิบัติได้จนคล่องในอันดับสูงและสูงที่สุดไม่แตกต่าง

ดังนั้นการจัดประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ (Learning Experiences: L.E) สามารถพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรได้ ทำให้ทราบระดับของสมรรถนะและผู้สอนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ผู้สอนต้องการให้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียนทันที

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรนั้นจะต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาเกษตรได้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไปพร้อมกัน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนด้วยการใช้ประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning Experiences: L.E) เป็นการเปลี่ยนพฤติกรรมอันเนื่องมาจากการมีประสบการณ์ เป็นแนวคิดที่ได้มีการพัฒนาต่อยอดเพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ซึ่งอีกนัยหนึ่งก็คือทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งทางด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) เจตพิสัย (affective domain) และทักษะพิสัย (psychomotor domain) ดังนั้นในบทความนี้ จึงได้นำเสนอการพัฒนาสมรรถนะทางเกษตรด้วยการสร้างประสบการณ์เรียนรู้ (Learning Experience: L.E)

ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นไปที่การสร้างปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนกับกิจกรรม การเรียนรู้ในเนื้อหาความรู้ที่ผู้สอนสร้างขึ้นอันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สอนกำหนดขึ้นนั้นเป็นวิธีการหนึ่งในการพัฒนาสมรรถนะได้เช่นกัน เห็นได้จากการจัดประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้เรื่องการพัฒนาสมรรถนะการกรีดยางธรรมชาติเมื่อทดลองใช้ประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ที่ออกแบบขึ้นกับนักศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรของสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคใต้พบว่าสามารถพัฒนาสมรรถนะการกรีดยางธรรมชาติให้กับนักศึกษาได้โดยทุกคนเกิดสมรรถนะหากแต่มีอันดับสมรรถนะที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- [1] ปาริชาติ ผาสุข และคณะ. (2560). วิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือด้วยการจัดการเรียนรู้ ตามกรอบการเสริมต่อการเรียนรู้แบบ DEEPER เรื่อง ระบบย่อยอาหารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 12(34), 127-140.
- [2] ตระกูล จิตวัฒนากร. (2565). ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรของสายการบินในประเทศไทย. วารสารวิจัยวิชาการ, 5(3), 83-92.
- [3] ธนานุวัจน์ พงษ์เดชาตระกูล และคณะ. (2560). การพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานโดยใช้รูปแบบ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู และบุคลากรการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 13(1), 113-121.
- [4] ภาณุชัย ประมวล. (2565). การพัฒนาเทคโนโลยีการเรียนรู้เรื่องเครื่องผ่อนแรงทางการเกษตร. วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก]. สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน.
- [5] บังอร เสรีรัตน์. (2565). ครูกับการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 14 (1), 1-11.
- [6] ชินันท์ พฤกษ์ประมูล. (2566). การประเมินสมรรถนะของผู้เรียนในการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 29(1), 1-19.
- [7] ลาวัณย์ วิจารณ์. (2561). การสร้างประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม: แนวทางสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 1. ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- [8] ลาวัณย์ วิจารณ์. (2561). การสร้างประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม กับ R&D ทางการศึกษา แนวทางสู่การปฏิบัติ. ปทุมธานี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- [9] วราพล เกษมสันต์ และอินทรา แคมพักษ์. (2564). ประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้เรื่องการทดสอบ สารโพลารีนน้ำมันทอดซ้ำด้วยชุดทดสอบ Test Kit. วารสารวิชาการสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร, 5(2), 49-58.
- [10] ภาณุชัย ประมวล และวราพล เกษมสันต์. (2563). การจัดประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ทางสิ่งแวดล้อม เรื่องน้ำเสียสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วารสารวิชาการสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร, 4 (1), 56-72.
- [11] ลาวัณย์ วิจารณ์. (2563). หลักอาชีวศึกษา. ปทุมธานี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.

Research Article
Social Science and Humanities Research Bulletin
Vol. 2 ● No. 3 • September - December 2025

- [12] สมชาย ใจดี. (2563). การพัฒนาการเกษตรไทยในบริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม. วารสารวิชาการเกษตร, 38(1), 1-15.
- [13] บรรจง สกุลชาติ. (2530). อาชีวศึกษาและการพัฒนากำลังคน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- [14] สุภาวดี พงศ์พัฒนา. (2563). แนวคิดพื้นฐานด้านเกษตรกรรมและความยั่งยืน. วารสารวิชาการเกษตร. 37(1), 1-18.
- [15] นิพนธ์ ศรีทอง. (2561). การเกษตรกับการพัฒนาประเทศไทย. วารสารเศรษฐศาสตร์เกษตร. 39(2), 1-15.